

ZPRÁVA O ČINNOSTI TÝMU Č. 9 PRO KAMENIVO ZA ROK 2017

Vedoucí týmu: Ing. Zuzana Sazimová
Tajemník týmu: Ing. Petr Svoboda

1. Poslání a charakteristika týmu

Tým č. 9 je týmem odborným, jeho prvořadým úkolem je získávat a zpracovávat příslušné informace z oblasti kameniva a předávat je pomocí zástupců (členů týmu) pracovníkům ve firmách. Tým zase získává zpětnou vazbu od těchto firem, přebírá jejich zkušenosti a problémy z praxe.

Prostor na jednání týmu dostávají rovněž organizace prezentující inovované technologie na těžbu a zpracování kameniva i organizace zaměřené na zkušebnictví (ZKK Hořice, ZK Blatná, TZÚS Plzeň nebo České Budějovice atd.).

2. Porady v roce 2017

Datum porady	Místo konání / u firmy	Počet účastníků
27. 4. 2017 / 62. jednání	Šlovice / Froněk, spol. s r.o.	28
1. 11. 2017 / 63. jednání	Praha / SŽDC, s. o.	31

3. Členská základna týmu (stav k 31. 12. 2017)

Členskou základnu týmu tvoří převážně organizace, které se zaměřují na výrobu kameniva a dále pak zhotovitelé staveb, kteří kamenivo používají. Pravidelně se jako hosté zúčastňují zástupci zkušeben, kteří přinášejí důležité informace jak z oblasti technické normalizace, tak z oblasti zkušebnictví a dále zástupci Centra technické normalizace, kteří podávají informace o vývoji evropských norem a implementace norem do české normalizační soustavy. Snažíme se rovněž oslovit ke spolupráci zástupce investorských organizací, v roce 2017 probíhala užší spolupráce s Ředitelstvím silnic a dálnic ČR. Jednání rovněž obohatil příspěvek ze Státního úřadu pro jadernou bezpečnost.

4. Výsledky činnosti týmu v roce 2017 včetně zhodnocení činnosti a plnění úkolů

Technické normy na kamenivo

Na pracovních poradách je podávána pravidelná informace o aktuálním stavu v oblasti zkušebních a výrobních norem na kamenivo. Konečná podoba norem měla být vytvořena v průběhu roku 2016 a předložena ke konečnému hlasování. Formální hlasování bylo v roce 2017 ukončeno. Harmonizovanými normami se ovšem nestaly, nebyly z důvodu neschválení Evropskou komisí vyhlášeny v OJEU. Bylo nutné zpracovat připomínky Evropské komise a odsouhlasit formou tzv. „Delegovaného aktu“ úpravy v odpovědi na Mandát. Změněné normy by pak znovu měli být připraveny k odsouhlasení v rámci formálního hlasování, které se uskuteční návazně na společné jednání CEN/TC 154 Kamenivo s dalšími subkomisemi, které mají na starosti jednotlivé normy na kamenivo pro různá použití.

Požadavky na kamenivo v revizi norem na asfaltové směsi

Na 61. pracovním jednání představil doc. Dr. Ing. Michal Varaus návrh na hodnocení kameniva v národním aplikačním dokumentu k normě EN 13108, který bude součástí normy ČSN 73 6121. Na 62. jednání byl představen projekt porovnávacích zkoušek kvality jemných částic. Tato problematika nebyla dosud vyjasněna, EN 13043 Kamenivo pro asfaltové směsi nabízí hodnocení dvěma zkušebními postupy – ekvivalent písku a methylenová modř. Do programu porovnávacích zkoušek bylo proto navrženo posouzení zkoušky methylenovou modří na frakci 0/2 a ekvivalentu písku. Důvodem je nastavení kategorií pro hodnocení kvality jemných částic u kameniva pro asfaltové směsi. Velice důležité bude, aby byl sladěn termín vydání norem na kamenivo s termínem zrušení stávajících norem na asfaltové směsi, který je také posunut, normy na asfaltové směsi podobně jako normy na kamenivo nebyly publikovány v OJEU.

Využití nestandardních výrobků

Byla podána informace o navazujících činnostech v této oblasti a představena realizace dalšího dílčího projektu s názvem „Ověření použitelnosti mechanicky zpevněné zeminy jako alternativy štěrkodrti“.

Zatímco již realizovaný projekt „Ověření kritéria CBR a možnosti částečného použití těžného kameniva ve směsi mechanicky zpevněná zemina (MZ)“ (2015) potvrdil na laboratorně připravovaných vzorcích reálnost úpravy původních zastaralých požadavků na nestmelené směsi MZ a možnost jejich sjednocení s požadavky na směsí ŠDB, nyní jsou zkoušeny reálné materiály dostupné v praxi.

Cílem projektu je potvrdit získané poznatky a provést další zkoušky jako např. triaxiální modul pružnosti E_d , aby bylo možné definitivně stanovit podmínky vzájemné zaměnitelnosti nestmelených směsí ŠDB a MZ. Předpokládá se zaměnitelnost směsí pouze pro komunikace s nízkým dopravním zatížením. Zkoušky jsou nyní realizovány, výsledky budou představeny na dalším jednání týmu v r. 2018. V reakci na prezentované řešení byla vedena diskuze, zda omezit použití místních materiálů jen na komunikace s nízkým dopravním zatížením a potřeba vyzkoušet směsi na zkušebním úseku.

Problematika nebezpečných látek v kamenivu

Oproti původním předpokladům se v 2. generaci evropských norem neobjevily požadavky na hodnocení kameniva z hlediska obsahu nebezpečných látek a nebudou požadavky doplněny ani v upravených normách. V normách je uveden odstavec týkající se problematiky nebezpečných látek, ve kterém je odkázáno na národní předpisy. Zkušenosti z posledních let ukazují, že je problematice nebezpečných látek v kamenivu nutné věnovat velkou pozornost, a to v jak v úrovni používání kameniva ve stavbách s ohledem na možné uvolňování nebezpečných látek do životního prostředí do doby než bude hodnocení kameniva zavedeno do výrobových EN norem, tak v úrovni dodržování zásad ochrany zdraví při práci v kamenolomech.

Proto byla na jednání 63. týmu pozvána Ing. Renáta Šinágllová ze Státního úřadu pro jadernou bezpečnost. Ve své prezentaci informovala, které požadavky zákona č. 263/2016 Sb., atomový zákon a vyhlášky č. 422/2016 Sb., o radiační ochraně a zabezpečení radionuklidového zdroje se vztahují na stavební materiály. Ing. Šinágllová se zaměřila na povinnosti, které platí pro výrobce i dovozce.

Následovala diskuze především k příloze č. 28 vyhlášky, kde jsou uvedeny stavební výrobky a suroviny s očekávaným zvýšeným obsahem radionuklidů, které jsou určeny k zabudování do stavby s obytnými nebo pobytovými místnostmi.

Odborné exkurze

V rámci činnosti týmu pro kamenivo mají hostitelé možnost formou exkurze prezentovat vlastní provozovnu (kamenolom), případně zajímavou stavbu. V roce 2017 byli hostiteli společnost Froněk, spol. s r.o., která hostila jednání týmu ve svém školicím centru ve Šlovicích a připravila exkurzi provozovny kamenolomu a obalovny Brant. Následující 63. jednání, kterého se zúčastnil rekordní počet účastníků, bylo pod patronací SŽDC, s. o., a formou velice zajímavé exkurze byla představena rekonstrukce Negrelliho viaduktu.

5. Související pracovní jednání

- 18. 5. 2017 jednání CEN/TC 154/SC3 v Paříži
- 30. – 31. 5. 2017 – jednání týmu pro asfaltové technologie za horka Sdružení pro výstavbu silnic v Blansku
- 5. 9. 2017 – jednání TNK 147 Navrhování a provádění vozovek a zemních těles v Praze na ÚNMZ
- 2. 11. 2017 – jednání týmu pro asfaltové technologie za horka Sdružení pro výstavbu silnic v Brandýse nad Labem

6. Informační zdroje a spolupráce s jinými institucemi

CEN, ÚNMZ (Agentura ČAS), TNK

K práci týmu pro kamenivo byly využity informace zástupce v TNK 99 Kámen a kamenivo, rady pro technickou normalizaci ÚNMZ, CEN/TC 154/SC3, CEN/TC 227 WG 6 a informace dalších odborníků především z řad členských organizací.

Další týmy Sdružení

Prostřednictvím tajemníka týmu byli členové informováni o závěrech z jednání týmu souvisejících s činností týmu pro kamenivo. Byla využita především spolupráce s týmem pro asfaltové technologie za horka a týmem pro životní prostředí.

Notifikované osoby (Oznámené subjekty) a Centra technické normalizace

Jednání týmu pro kamenivo se pravidelně účastní zástupci notifikovaných osob (Oznámených subjektů), se kterými je řešena problematika uvádění výrobků na trh, systém řízení výroby, nařízení CPR apod.

Vysoké školy

V roce 2017 byl s VUT a zkušebny kameniva realizován projekt zaměřený na porovnání zkušebních postupů na kvalitu jemných částic kameniva.

Těžební unie

Členové SVS se prostřednictvím zpravodaje SILNICE MOSTY a www stránek dovídají o nejvýznamnějších akcích TU, především výstavy Expo Lesní lom.

ŘSD ČR a SFDI

V roce 2017 byl ve spolupráci s ŘSD ČR a s využitím programu „nových technologií“ SFDI realizován projekt porovnávacích zkoušek zaměřený na kvalitu jemných částic a možnosti využití MZ jako alternativy štěrkodrti.

Státního úřad pro jadernou bezpečnost

Byla navázána spolupráce s tímto úřadem a představeny požadavky zákona č. 263/2016 Sb., atomový zákon a vyhlášky č. 422/2016 Sb., o radiační ochraně a zabezpečení radionuklidového zdroje se vztahují na stavební materiály.

7. Plán činnosti na rok 2018, předpokládané termíny jednání

V průběhu roku 2018 by měly být znovu připraveny výrobkové normy na kamenivo pro formální hlasování, následně by měly být implementovány do ČSN. Počátkem roku 2018 bude opět zorganizován sběr dat o výrobě kameniva v kamenolomech v roce 2017. Údaje o výrobě kameniva v roce 2017 budou součástí každoročně vydávané publikace SVS Přehledy o výrobě a zpracování materiálů pro stavbu vozovek. Nadále bude sledována problematika nebezpečných látek v kamenivu, možné využití vedlejších produktů, kvalita jemných částic atd.

Na jarním a podzimním zasedání týmu předpokládáme projednat následující témata:

- Definitivní návrh revize požadavku na kvalitu jemných částic v normách na asfaltové směsi (v návaznost na řešení porovnávacích zkoušek SE).
- Využití doprovodných produktů v zemním tělese pozemních komunikací (včetně aktivní zóny) podle ČSN 73 6133.
- Vyhodnocení projektu SFDI „Ověření použitelnosti mechanicky zpevněné zeminy jako alternativy štěrkodrti „ realizovaném v roce 2017.
- Přírodní radioaktivita stavebních materiálů – nadále sledovat vývoj v této oblasti a zaslat členům souhrnné informace.
- Zpracování přehledu normových požadavků na kamenivo pro různá použití.

V roce 2018 se uskuteční 2 pravidelná jednání na jaře a podzim.

Zpracovali: Ing. Zuzana Sazimová
Ing. Petr Svoboda

V Liticích a Praze dne 20. 2. 2017